CYFARFOD	**Cabinet Cyngor Gwynedd**
DYDDIAD	**7 Tachwedd 2023**
AELOD CABINET	**Cynghorydd Beca Brown**
SWYDDOG	**Gwern ap Rhisiart**
TEITL YR EITEM	**Ysgol Felinwnda**

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

a) Gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo'n derfynol y cynnig o dan Adran 43 o'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, a roddwyd drwy rybudd statudol, i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023, , a'r disgyblion presennol i drosglwyddo i ysgol amgen cyfagos, sef Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024.

b) Cymeradwyo trefniadau cludiant ar gyfer y cyfnod trosiannol yn unig, fyddai'n cynnig cludiant am ddim i'r dysgwyr rheiny sydd wedi cofrestru yn Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd, ac yn byw yn nalgylch Ysgol Felinwnda, i Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, am weddill cyfnod y dysgwr yn un o'r ysgolion rheiny, yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd.

c) Caniatáu cynnal ymgynghoriad ar ddyfodol dalgylch presennol Ysgol Felinwnda er mwyn cytuno pa ysgol, neu ysgolion, fydd yn gwasanaethu fel ysgol dalgylch i blant dalgylch presennol Ysgol Felinwnda i'r dyfodol.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

2.1 Ar sail CYBLD (Cyfrifiad Ysgolion Blynyddoedd ar Lefel Disgyblion) Ionawr 2023, Ysgol Felinwnda yw'r ysgol gyda'r nifer isaf o ddysgwyr yn y sir, gyda chyfanswm o 8 o ddysgwyr. O ganlyniad, cyflwynodd yr Adran Addysg adroddiad i'r Cabinet ar 11 Gorffennaf 2023 yn gofyn am ganiatâd i gynnal cyfnod gwrthwynebu statudol ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a chod statudol Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018).

2.2 Mae adran 48(3) Deddf 2013 yn nodi nad yw'r gofyniad i ymgynghori yn gymwys i gynigion i gau 'ysgol fach' fel y diffinnir yn y Ddeddf, ac mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn nodi:

> *"Os oes gan ysgol lai na 10 disgybl cofrestredig (neu os nad oes unrhyw ddisgyblion ar ôl mewn ysgol) pan gynhelir y cyfrifiad ym mis Ionawr, mae Deddf 2013 yn caniatáu i gyrff llywodraethu/awdurdodau lleol ddilyn gweithdrefn symlach er mwyn cau'r ysgol yn swyddogol.*
>
> *Yr unig beth y byddai'n ofynnol iddynt ei wneud o dan y weithdrefn honno fyddai cyhoeddi'r hysbysiad cau – byddai'r gofyniad i ymgynghori'n gyffredinol yn cael ei hepgor, cyhyd â bod digon o leoedd mewn ysgolion cyfatebol wedi'u nodi a fyddai'n rhesymol hygyrch i'r disgyblion hynny sydd wedi'u dadleoli neu a allai gael eu dadleoli."*

Felly gan fod ond 8 o ddysgwyr cofrestredig yn Ysgol Felinwnda yn CYBLD Ionawr 2023, mae Cod Trefniadaeth Ysgolion yn caniatáu'r awdurdod i ddilyn gweithdrefn symlach er mwyn cau'r ysgol. Yn benodol, bu i'r gofyniad i ymgynghori'n gyffredinol yn cael ei hepgor. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion, yr unig beth oedd yn ofynnol i'r awdurdod ei wneud oedd cyhoeddi hysbysiad statudol a cynnal cyfnod gwrthwynebu arferol, gan yna ystyried unrhyw wrthwynebiadau a dderbynnir cyn dod i benderfyniad terfynol.

Yn dilyn cyflwyno adroddiad i Gabinet ar 11 Gorffennaf bu iddynt:

a) Gymeradwyo cychwyn y broses i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023 o dan adran 43 Deddf Safonau a Threfniadaeth (Cymru) 2013.

b) Gymeradwyo cyhoeddi rhybudd statudol, ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023, gan ganiatáu cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod yn unol â gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a Chod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, a'r dysgwyr presennol i drosglwyddo i ysgol amgen cyfagos, sef Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024.

c) Gymeradwyo trefniadau cludiant ar gyfer y cyfnod trosiannol yn unig, fyddai'n cynnig cludiant am ddim i'r dysgwyr rheiny sydd wedi cofrestru yn Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd, ac yn byw yn nalgylch Ysgol Felinwnda, i Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, am weddill cyfnod y dysgwr yn un o'r ysgolion hynny, yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd.

ch) Yn amodol ar benderfyniad y Cabinet ynglŷn â'r cynnig i gau Ysgol Felinwnda, caniatáu cynnal adolygiad o ffiniau dalgylch ysgolion sy'n ffinio dalgylch presennol Ysgol Felinwnda.

3. CYFNOD GWRTHWYNEBU STATUDOL

Yn unol â phenderfyniad Cabinet, cyhoeddwyd Rhybudd Statudol (**Atodiad A**) ar 5 Medi 2023, gan gychwyn cyfnod gwrthwynebu o 28 diwrnod. Rhoddwyd y rhybuddion ar giatiau'r ysgol ac ar wefan y Cyngor gyda chefndir y cynnig, linc i adroddiad gyflwynwyd i'r Cabinet ar 11 Gorffennaf 2023, ynghyd ag eglurhad o sut i gyflwyno gwrthwynebiadau. Bu i'r holl ran-ddeiliaid perthnasol dderbyn e-bost gyda linc i'r wefan i'w hysbysu fod y cyfnod gwrthwynebu yn cychwyn ar 5 Medi 2023.

Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn nodi:
Y*n achos ysgolion lle mae rhai disgyblion ar ôl, rhaid i gynigwyr sicrhau y caiff yr hysbysiad cau ei ddwyn i sylw'r disgyblion, y caiff ei ystyr ei egluro iddynt, ac y caiff camau priodol eu cymryd i alluogi'r disgyblion hyn i ymateb i'r hysbysiad os dymunant wneud hynny. Mae'n hanfodol bod disgyblion yn cael y cyfle i gyfrannu at y broses benderfynu a rhaid i gynigwyr sicrhau yr ystyrir unrhyw farn a fynegir ganddynt yn llawn cyn y gwneir penderfyniad terfynol.*

Yn unol â gofynion y Cod cynhaliwyd sesiwn i drafod y cynnig i gau Ysgol Felinwnda gyda dysgwyr yr ysgol ar 26 Medi 2023. Gellir gweld adroddiad ar y sesiwn yn **Atodiad C.**

Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 4 Hydref 2023 ac fe dderbyniwyd 4 gwrthwynebiad.

Yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu, mae'n ofynnol i'r Cabinet ystyried adroddiad ffurfiol ar y gwrthwynebiadau ynghyd ag ymateb y Cyngor iddynt cyn gwneud penderfyniad terfynol i weithredu'r

cynnig ai peidio. Mae **Atodiad B** yn cynnwys dadansoddiad o'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd ac ymateb y Cyngor i'r sylwadau gwrthwynebu hynny.

4. GWRTHWYNEBIADAU

Pwrpas y rhan hon o'r adroddiad yw cyflwyno crynodeb o'r prif sylwadau gwrthwynebu a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu ynghyd ag ymateb y Cyngor iddynt. Mae'r holl sylwadau gwrthwynebu gydag ymateb y Cyngor iddynt wedi eu nodi yn **Atodiad B** o'r adroddiad hwn.

4.1 Ymatebion i'r cynnig gan ddysgwyr Ysgol Felinwnda

Cynhaliwyd sesiwn i drafod y cynnig i gau Ysgol Felinwnda gyda holl ddysgwyr Ysgol Felinwnda ar 26 Medi 2023. Paratowyd dogfennau priodol ar gyfer y dysgwyr yn dilyn ymgynghori ar eu cynnwys gyda Phennaeth yr ysgol. Trefnwyd bod y Pennaeth yn arwain ar drafod y cynnig gyda'r dysgwyr, gyda chymorth gweinyddol gan swyddog o'r Tîm Moderneiddio Addysg, er mwyn sicrhau eu bod yn deall yr hyn oedd yn cael ei gynnig ac er mwyn rhoi cyfle iddynt ddatgan eu barn ar y cynnig.

Dyma'r prif bwyntiau a amlygwyd yn ystod yr ymgynghoriad gyda'r dysgwyr:

- Roedd y cynnig yn tristau'r holl ddysgwyr.
- Byddai colli cyfeillgarwch a'r teimlad o deulu Ysgol Felinwnda os yn mynychu ysgol newydd yn poeni pob un o'r dysgwyr.
- Roedd nifer yn poeni am ddyfodol adeilad yr ysgol a'i gynnwys, a ddim eisiau iddo gael ei ddymchwel pe byddai'n cau.
- Roedd rhai dysgwyr yn poeni ynglŷn a'r cymorth y byddent yn ei dderbyn mewn ysgol amgen.
- Cyfleodd pob un mai athrawon a ffrindiau cyfeillgar, creu atgofion, ynghyd ag adeilad ac amgylchedd diogel yw'r pethau pwysicaf iddynt mewn unrhyw ysgol.

Roedd sylwadau dysgwyr Ysgol Felinwnda yn ystod y sesiwn yn cyfleu tueddiad tuag at wrthwynebu y cynnig i gau'r ysgol.

Pe byddai'r cynnig i gau'r ysgol yn cael ei weithredu, bydd cynnig i ddysgwyr presennol yr ysgol drosglwyddo i unai Ysgol Llandwrog neu Ysgol Bontnewydd. Mae Ysgol Llandwrog yn gyfarwydd i'r dysgwyr oherwydd y cydweithio sydd yn bodoli rhwng y ddwy ysgol ers peth amser. Yn ogystal, mae nifer o ddysgwyr dalgylch Felinwnda eisoes yn mynychu Ysgol Bontnewydd.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod fod y cyfnod yma yn un o ansicrwydd a allai arwain at straen ac effaith ar ddysgwyr. Fodd bynnag, pe gweithredir y cynnig, byddai'r Awdurdod yn gwneud pob ymdrech i gynorthwyo'r dysgwyr i drosglwyddo ac ymgartrefu yn eu hysgol newydd.

4.2 Effaith ar y gymuned

Roedd rhai sylwadau yn nodi pryder am ddyfodol Canolfan Bro Llanwnda a'r Cylch Meithrin sydd yno, os bydd yr Ysgol yn cau. Yn ogystal, derbyniwyd sylwadau oedd yn nodi y bydd ardal Llanwnda, Dinas a Saron yn colli adnodd cymunedol amhrisiadwy drwy gau'r ysgol a gofynnwyd pa gefnogaeth hir dymor fydd y Cyngor yn barod i fuddsoddi i sicrhau ffyniant y gymuned leol.

Mae Cyngor Gwynedd wedi gweld gostyngiad sylweddol yn niferoedd dysgwyr yn Ysgol Felinwnda yn y 10 mlynedd diwethaf, o 31 yn 2012 i 8 yn 2022, gyda dim ond 3 o'r dysgwyr yma'n byw yn nalgylch Ysgol Felinwnda.

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018), cynhaliwyd asesiad o effaith y cynnig arfaethedig ar y gymuned. Rhoddwyd ystyriaeth bellach i effaith y cynnig ar y gymuned yn dilyn derbyn y gwrthwynebiadau uchod. Nodir yn yr asesiad effaith cymunedol diweddaraf nad oes defnydd cymunedol o'r ysgol. Mae Canolfan Bro Llanwnda wedi ei lleoli drws nesaf ac yn cynnal nifer o weithgareddau gan gynnwys Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi. Oherwydd hyn, ni ragwelir y byddai cau'r ysgol yn cael effaith uniongyrchol arwyddocaol ar yr ysgol fel adnodd cymunedol i gymuned Felinwnda, ond cydnabyddir y gallai gael effaith rhannol ar y Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi o bosib.

O safbwynt y pryderon am ddyfodol Canolfan Bro Llanwnda pe byddai'r ysgol yn cau, fe nodir fod cefnogi cymunedau yn rhywbeth mae Gwasanaeth Cefnogi Cymunedau'r Cyngor yn ei wneud ac byddwn yn cyfeirio eich ymholiad am gefnogaeth i'r ganolfan iddynt.

4.3 **Cylch Meithrin**

Derbyniwyd sylw fod y Cylch Meithrin wedi bod yn gyswllt addysgol cychwynnol i nifer o ddysgwyr yr Ysgol, a byddai dyfodol ansicr i'r Cylch heb ysgol gerllaw.

Mae niferoedd dysgwyr wedi bod yn weddol gyson yng Nghylch Meithrin Dinas a Llanwnda dros y blynyddoedd. Fodd bynnag o gymharu niferoedd dysgwyr y Cylch Meithrin gyda nifer y dysgwyr yn nosbarthiadau Meithrin a Derbyn Ysgol Felinwnda, gwelir nad ydi mwyafrif o blant y Cylch wedi bod yn trosglwyddo i Ysgol Felinwnda. Mae'n debygol felly mai effaith rannol fyddai cau Ysgol Felinwnda yn ei gael ar ddewis rhieni i ddanfon eu plant i'r Cylch.

Bydd Gwasanaeth Blynyddoedd Cynnar y Cyngor ar gael i gefnogi'r Cylch Meithrin gydag unrhyw faterion gofal plant pe bydda penderfyniad i gau'r ysgol.

4.4 **Y Broses Statudol**

Derbyniwyd sylwadau yn mynegi siom na gynhaliwyd ymgynghoriad cyn cynnal cyfnod gwrthwynebu ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda

Bu i swyddogion yr Adran Addysg egluro ar gychwyn y trafodaethau ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda bod unrhyw broses statudol yn cael ei gynnal yn unol â Cod Statudol Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018) sy'n nodi:

"Os oes gan ysgol lai na 10 disgybl cofrestredig (neu os nad oes unrhyw ddisgyblion ar ôl mewn ysgol) pan gynhelir y cyfrifiad ym mis Ionawr, mae Deddf 2013 yn caniatáu i gyrff llywodraethu/awdurdodau lleol ddilyn gweithdrefn symlach er mwyn cau'r ysgol yn swyddogol.

Yr unig beth y byddai'n ofynnol iddynt ei wneud o dan y weithdrefn honno fyddai cyhoeddi'r hysbysiad cau – byddai'r gofyniad i ymgynghori'n gyffredinol yn cael ei hepgor, cyhyd â bod digon o leoedd mewn ysgolion cyfatebol wedi'u nodi a fyddai'n rhesymol hygyrch i'r disgyblion hynny sydd wedi'u dadleoli neu a allai gael eu dadleoli."

Er hynny, yn dilyn gwrando ar bryderon lleol am y cynnig gwreiddiol o gynnal cyfnod gwrthwynebu ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda a chynnig lle i blant y dalgylch yn Ysgol Bontnewydd, bu i'r Aelod Cabinet Addysg benderfynu gohirio mynd â'r adroddiad ar y cynnig i Gabinet mis Mawrth 2023. Yn dilyn hynny, ac fel cam ychwanegol i ofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion ac mewn ymateb i ddyheadau'r gymuned, bu i swyddogion o'r Adran Addysg a'r Aelod Cabinet Addysg gynnal sesiynau ymgysylltu yn Felinwnda, Bontnewydd a Llandwrog er mwyn egluro fod y Cyngor bellach am gynnal cyfnod gwrthwynebu ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Felinwnda, gan yna, yn ddarostyngedig i benderfyniadau'r Cabinet,

gynnal ymgynghoriad ar wahân ar adolygiad o ffiniau dalgylch ysgolion sy'n ffinio dalgylch presennol Ysgol Felinwnda.

4.5 **Rhesymau am y cynnig i gau**

Roedd sylwadau yn nodi mai niferoedd disgyblion a chyllideb, sef data ac arian, oedd sail y cynnig yn hytrach nag ar sail gweledigaeth ragweithiol i alluogi cymunedau gwledig Cymreig bregus i barhau a ffynnu.

Mae'r Awdurdod yn cynnig cau Ysgol Felinwnda oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu, yn benodol:

- Mae nifer y dysgwyr yn yr ysgol yn peri pryder, gyda dim ond 8 dysgwr yn mynychu'r ysgol,
- Mae rhagamcanion niferoedd dysgwyr yn parhau i fod yn fregus,
- Mae maint y dosbarthiadau yn fychan – 2 dosbarth gyda 3 mewn un a 5 yn y llall (Ionawr 2023),
- Mae amrediad oedran o 3 mlynedd neu mwy yn y 2 ddosbarth.

Mae'r Cyngor o'r farn y byddai gweithredu'r cynnig i gau Ysgol Felinwnda yn cynnig gwell profiadau i ddisgyblion i gymdeithasu a chydweithio yn ddyddiol gyda chyfoedion ac yn golygu fod y plant yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy addas.

Does dim defnydd cymunedol yn cael ei wneud o Ysgol Felinwnda gyda Chanolfan Bro Llanwnda yn cael ei defnyddio ar gyfer digwyddiadau cymunedol. Gwneir defnydd achlysurol o'r Ganolfan gan yr ysgol. O ganlyniad, ni ragwelir y byddai cau'r ysgol yn cael effaith uniongyrchol arwyddocaol ar ddefnydd cymunedol o Ganolfan Bro Llanwnda.

4.6 Effaith adeiladu ffordd osgoi Caernarfon a Bontnewydd

Roedd un sylw yn nodi nad oedd ystyriaeth wedi ei roi i effaith negyddol a gafwyd ar yr ysgol yn ystod y gwaith adeiladu'r ffordd osgoi Caernarfon a Bontnewydd a bod hyn wedi dylanwadu ar rieni newydd i fynd a'u plant am ysgolion eraill gerllaw.

Roedd niferoedd dysgwyr dalgylch Ysgol Felinwnda oedd yn dewis mynychu ysgolion eraill yn uchel cyn cychwyn y gwaith o adeiladu ffordd osgoi Caernarfon a Bontnewydd. Yr oedd 50 o ddysgwyr er enghraifft yn mynychu ysgolion eraill yn 2019 a 46 o ddysgwyr yn mynychu ysgolion eraill yn 2017 a 2018. Gellir dod i'r casgliad felly nad oedd effaith negyddol ar nifer y dysgwyr yn sgil y gwaith o adeiladu'r ffordd osgoi.

4.7 Cynlluniau Ysgol Bontnewydd

Roedd un sylw yn nodi ei fod yn amheus o'r cyd-ddigwyddiad ar gyhoeddiad gan Lywodraeth Cymru i ariannu £12 miliwn i adeiladu Ysgol 'ardal' newydd i Bontnewydd ac ei fod yn edrych yn ymgais fwriadol i danseilio a pheryglu dyfodol ysgolion gwledig yr ardal er mwyn cyfiawnhau ysgol fawr newydd.

Bu i'r Adran Addysg fod yn llwyddiannus mewn cystadleuaeth genedlaethol Her Ysgolion Cynaliadwy Llywodraeth Cymru er sicrhau buddsoddiad cyfalaf sylweddol yn Ysgol Bontnewydd. Nid oedd unrhyw sicrwydd o lwyddiant y cais gan ei fod yn broses gystadleuol. Mae'r buddsoddiad yn Ysgol Bontnewydd yn brosiect sy'n ymateb i anghenion dalgylch yr ysgol honno.

4.8 Strategaeth Addysg

Derbyniwyd sylwadau yn gofyn a fydd y Strategaeth Addysg newydd yn cynnig strategaeth weithredol a chredadwy o ran ysgolion bach a gwledig y Sir yn y dyfodol.

Mae'r Awdurdod yn y broses o lunio Strategaeth Addysg ac fel rhan o'r gwaith hwn, bwriedir cynnal ymgynghoriad cyhoeddus. Bydd cyfle i roi barn ar gynnwys y Strategaeth Addysg ddrafft fel rhan o'r ymgynghoriad arfaethedig.

5. ASESIADAU EFFAITH

Fel rhan o'r broses o ddatblygu'r cynnig, ystyriwyd a gwerthuswyd ystod o opsiynau ar gyfer yr ysgol, a chwblhawyd cyfres o asesiadau effaith ar y cynnig, gan gynnwys:

- Asesiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol
- Adroddiad Asesu Effaith Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol
- Adroddiad Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned
- Adroddiad Asesiad Effaith Ieithyddol
- Adroddiad Asesiad ar yr Effaith Debygol ar Drefniadau Teithio
- Adroddiad Asesu Ansawdd a Safonau Addysg

Rhoddwyd ystyriaeth bellach i'r asesiadau uchod, yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu. Ystyrir fod canfyddiadau'r asesiadau yn parhau'n gyfredol ac yn berthnasol i'r argymhelliad. Mae'r asesiadau diweddaraf wedi eu cynnwys yn **Atodiad Ch**.

6. FFACTORAU PENODOL WRTH YSTYRIED CAU YSGOL

Er bod proses i gau ysgol gyda llai na 10 o ddisgyblion yn hepgor y gofyn i ymgynghori'n gyffredinol, mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn nodi fod rhaid ystyried materion perthnasol sydd wedi eu cynnwys yn y Cod. Mae'n nodi y dylid rhoi sylw arbennig i'r opsiynau canlynol wrth ystyried os yw'n briodol cau ysgol:

a) A ellid ystyried sefydlu ysgolion â mwy nag un safle fel ffordd o gadw adeiladau, neu resymau dros beidio â dewis yr opsiwn hwn

Gan fod ond 8 dysgwr yn yr ysgol mae Ysgol Felinwnda yn wynebu her gynyddol i osod cyllideb gytbwys gan fod yr ysgol yn derbyn dyraniad ar sail niferoedd dysgwyr, a bydd hynny, ynghyd â swm gwarchodaeth a ddyrannir iddynt yn eu galluogi i gyflogi pennaeth a chymhorthydd yn unig. Oherwydd hyn mae Cyngor Gwynedd o'r farn ni ellid ystyried sefydlu ysgolion â mwy nag un safle fel ffordd o gadw yr ysgol ar agor.

b. A ellid ystyried posibiliadau amgen heblaw cau'r ysgol, megis clystyru, cydweithredu neu ffedereiddio ag ysgolion eraill, neu'r rhesymau dros beidio ag ystyried y rhain fel opsiwn amgen yn lle cau'r ysgol.

Gan y byddai clystyru, cydweithredu neu ffedereiddio ag ysgolion eraill, yn golygu parhau gyda'r ysgol bresennol, a felly bod tebygolrwydd uchel y bydd yr heriau presennol yn parhau ac yn dwysáu dros y blynyddoedd nesaf, mae'r Cyngor felly o'r farn nad ydi gwneud hyn yn opsiwn fyddai'n cyfarch yr heriau sy'n wynebu Ysgol Felinwnda nawr ac i'r dyfodol.

c. A ellid archwilio'r posibiliadau o wneud defnydd llawnach o'r adeiladau presennol fel adnodd cymunedol neu addysgol.

Gan fod Canolfan Bro Llanwnda wedi ei lleoli drws nesa i'r ysgol, ac yn cynnal nifer o weithgareddau gan gynnwys y Cylch Meithrin a’r Cylch Ti a Fi, ni ragwelir bod angen adnodd cymunedol arall yn yr ardal. Serch hynny, pe gweithredir y cynnig, mae gan Cyngor Gwynedd bolisi ôl-ddefnydd safleoedd ysgolion a byddai y polisi hwn yn cael ei ddilyn wrth ystyried dyfodol y safle.

ch. Effaith gyffredinol cau’r ysgol ar y gymuned leol (gan gynnwys colli cyfleusterau yn yr ysgol a ddefnyddir gan y gymuned leol)

Derbyniwyd sylwadau am effaith cau’r ysgol ar y gymuned a Canolfan Bro Llanwnda yn dilyn cynnal y cyfnod gwrthwynebu. Gellir weld yr ymatebion llawn yn **Atodiad B** a crynodeb yn **4.2** uchod.

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018), cynhaliwyd asesiad o effaith y cynnig arfaethedig ar y gymuned. Rhoddwyd ystyriaeth bellach i effaith y cynnig ar y gymuned yn dilyn derbyn y gwrthwynebiadau uchod. Nodir yn yr asesiad effaith cymunedol diweddaraf nad oes defnydd cymunedol o’r ysgol. Mae Canolfan Bro Llanwnda wedi ei lleoli drws nesaf ac yn cynnal nifer o weithgareddau gan gynnwys Cylch Meithrin a Chylch Ti a Fi. Oherwydd hyn, ni ragwelir y byddai cau’r ysgol yn cael effaith uniongyrchol arwyddocaol ar yr ysgol fel adnodd cymunedol i gymuned Felinwnda, ond cydnabyddir y gallai gael effaith rhannol ar y Cylch Meithrin a’r Cylch Ti a Fi o bosib.

O safbwynt y pryderon am ddyfodol Canolfan Bro Llanwnda pe byddai’r ysgol yn cau, fe nodir fod cefnogi cymunedau yn rhywbeth mae Gwasanaeth Cefnogi Cymunedau’r Cyngor yn ei wneud ac byddwn yn cyfeirio eich ymholiad am gefnogaeth i’r ganolfan iddynt.

d. Sut y gellid cefnogi’r rhieni a'r disgyblion i fanteisio ar yr ysgol amgen ac unrhyw gyfleusterau y gall eu cynnig

Er mwyn lliniaru unrhyw effaith negyddol posib ar y dysgwyr, byddwn yn annog trafodaethau rhwng yr ysgol neu ysgolion amgen â rhieni dysgwyr dalgylch Ysgol Felinwnda fel bod modd iddynt fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog cydweithio rhwng yr ysgol a chymuned Felinwnda.

7. CASGLIAD

Er i’r awdurdod dderbyn 4 o wrthwynebiadau i'r cynnig i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023, yn dilyn ystyried yr holl wrthwynebiadau a dderbyniwyd, mae’r Cyngor yn parhau i fod yn argyhoeddedig mai’r cynnig hwn yw’r ymateb mwyaf priodol i’r heriau y mae’r ysgol yn eu hwynebu.

Mae’r dadansoddiad o’r sylwadau a’r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd yn cael sylw yn *Adran 4* o’r adroddiad yma ac mae’r sylwadau ac ymatebion ar gael yn llawn yn **Atodiad B.**

Rhagwelir y bydd cau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023, a chynnig i'r dysgwyr presennol i drosglwyddo i ysgol amgen cyfagos, sef Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024 yn datrys heriau niferoedd isel, dosbarthiadau bychan a chostau uchel drwy:

- gynnig addysg mewn dosbarthiadau o faint mwy addas
- gynnig addysg mewn dosbarthiadau gyda mwy o blant o’r un oedran
- lleihau cost y pen

Bydd gwell amgylchiadau addysgol i ddysgwyr y dyfodol yn yr ysgol / ysgolion fydd yn gwasanaethu dalgylch Ysgol Felinwnda yn dilyn cwblhau'r ymgynghoriad ar pa ysgol, neu ysgolion, fydd yn gwasanaethu fel ysgol dalgylch i blant dalgylch presennol Ysgol Felinwnda i'r dyfodol.

8. GOBLYGIADAU'R CYNNIG

8.1 Dysgwyr presennol

Os bydd y Cabinet yn penderfynu gweithredu'r cynnig bydd Ysgol Felinwnda yn cau ar 31 Rhagfyr 2023 a bydd y dysgwyr presennol yn trosglwyddo i ysgol amgen, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024.

8.2 Cludiant

Os bydd y Cabinet yn penderfynu gweithredu'r cynnig bydd Ysgol Felinwnda yn cau ar 31 Rhagfyr 2023 a byddai darpariaeth cludiant trosiannol ar gael i ddysgwyr presennol Ysgol Felinwnda (sydd hefyd yn byw yn nalgylch yr ysgol) i unai Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â Pholisi Cludiant Ysgolion y Sir, ar gost blynyddol o rhwng £7,600 - £22,800, yn ddibynnol ar ddewis rhieni a chyfrwng y cludiant.

8.3 Ystyriaethau Staffio

Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu, rhagwelir y byddai goblygiadau staffio yn arwain at ddiswyddiadau. Mae Cyngor Gwynedd wedi datblygu polisi staffio manwl, ar y cyd ag Undebau Llafur a phenaethiaid. Bydd rhaid i unrhyw ddiswyddiadau fyddai'n deillio o'r cynnig hwn gyd-fynd â'r polisi hwnnw. Bydd cyfathrebu clir ac agored yn chwarae rhan greiddiol mewn gweithredu unrhyw gynigion.

Mae trafodaethau eisoes wedi cychwyn gyda staff ac Undebau i'w rhagrybuddio am y cyfnod gwrthwynebu ar yr opsiwn i gau Ysgol Felinwnda a byddwn yn cyfarfod gyda hwy yn dilyn penderfyniad y Cabinet i drafod y camau nesaf.

8.4 Canolfan Bro Llanwnda a'r Cylch Meithrin

Pe bydda'r cynnig i gau Ysgol Felinwnda yn cael ei weithredu, byddwn yn cyfeirio pryderon am gynaladwyedd y ganolfan a'r Cylch Meithrin i'r Gwasanaeth Cefnogi Cymunedau a Gwasanaeth Blynyddoedd Cynnar y Cyngor i'w cynorthwyo gydag unrhyw faterion.

9. ARGYMHELLIAD

Yn dilyn rhoi ystyriaeth i'r gwrthwynebiadau, argymhellir fod y Cabinet yn:

a) Cymeradwyo penderfyniad a geisir, sef cadarnhau'n derfynol y cynnig o dan Adran 43 o'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a roddwyd drwy rybudd statudol, i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023 a chynnig lle i'r dysgwyr yn unai Ysgol Llandwrog neu Ysgol Bontnewydd o 1 Ionawr 2024, yn ddarostyngedig ar ddewis rhieni.

b) Cymeradwyo trefniadau cludiant ar gyfer y cyfnod trosiannol yn unig, fyddai'n cynnig cludiant am ddim i'r dysgwyr hynny sydd wedi cofrestru yn Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd, ac yn byw yn nalgylch Ysgol Felinwnda, i Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, am weddill cyfnod y dysgwr yn un o'r ysgolion rheiny, yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd.

c) Caniatáu cynnal ymgynghoriad ar ddyfodol dalgylch presennol Ysgol Felinwnda er mwyn cytuno pa ysgol, neu ysgolion, fydd yn gwasanaethu fel ysgol dalgylch i blant dalgylch presennol Ysgol Felinwnda i'r dyfodol.

Drwy gynnal yr ymgynghoriad ar ddyfodol dalgylch presennol Ysgol Felinwnda, bydd y Cyngor yn casglu barn rhanddeiliaid allweddol yn lleol cyn dod i benderfyniad ar pa ysgol, neu ysgolion, fydd yn gwasanaethu dalgylch Ysgol Felinwnda i'r dyfodol.

Bydd yr ymgynghoriad yn cael ei gynnal yn fuan yn nhymor y Gwanwyn 2024 cyn dod ac adroddiad ar yr ymgynghoriad yn ôl i Gabinet am benderfyniad terfynol.

Yn dilyn hynny byddai'r ardal a wasanaethir gan Ysgol Felinwnda o Medi 2024 yn ffurfio rhan o ddalgylch ysgol neu ysgolion amgen, a byddai mynediad i'r ysgol, neu ysgolion hynny, yn cael ei gynnig yn unol â pholisi mynediad y sir, a byddai cludiant yn cael ei ddarparu i'r ysgol neu ysgolion yn unol â Pholisi Cludiant Ysgolion y Sir.

10. CAMAU NESAF

Yn ddarostyngedig i benderfyniad y Cabinet, dyma gamau nesaf y broses ynghyd ag amserlen amlinellol;

Tachwedd 2023	Rhannu'r penderfyniad gyda'r holl fuddiolwyr perthnasol. Cynnig lle i'r dysgwyr hynny sydd wedi cofrestru yn Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd, ac yn byw yn nalgylch Ysgol Felinwnda, yn Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, gan gynnig cludiant iddynt yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd am weddill cyfnod y dysgwr yn un o'r ysgolion rheiny. Cynnig lle mewn ysgol amgen i'r dysgwyr hynny sydd wedi cofrestru yn Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd ac yn byw mewn dalgylchoedd eraill. Cynnal trafodaethau gyda staff Ysgol Felinwnda.
31 Rhagfyr 2023	Gweithredu'r cynnig o gau Ysgol Felinwnda.
Ionawr – Chwefror 2024	Cynnal ymgynghoriad ar ddyfodol dalgylch presennol Ysgol Felinwnda er mwyn cytuno pa ysgol, neu ysgolion, fydd yn gwasanaethu fel ysgol dalgylch i blant dalgylch presennol Ysgol Felinwnda i'r dyfodol
Mawrth – Ebrill 2024	Dychwelyd i'r Cabinet am gymeradwyaeth ar opsiwn ffafriedig ar pa ysgol, neu ysgolion, fydd yn gwasanaethu dalgylch Ysgol Felinwnda i'r dyfodol.

11. BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

Mae'r adroddiad yma wedi bod yn destun cyngor gan Gwasanaethau Cyfreithiol. Dim sylwadau i'w hychwanegu os safbwynt priodoldeb

Y Pennaeth Cyllid:
O safbwynt ariannol, ni welaf fod newid wedi bod yn y sefyllfa ers i'r Cabinet drafod y mater hwn ym mis Gorffennaf a cychwyn y broses o gau'r ysgol. Nid yw sefyllfa bresennol Ysgol Felinwnda yn gynaliadwy ac roedd yr adroddiad blaenorol yn dangos fod asesiad wedi ei gynnal o'r opsiynau sydd ar gael, ac roeddwn yn fodlon â chadernid yr amcangyfrifon ariannol oedd wedi eu nodi ynddo. Rwyf yn cefnogi'r penderfyniad a geisir.

Yr Aelod Lleol:
Nodaf yr argymhelliad sydd gerbron y Cabinet, sef i gymeradwyo cau Ysgol Felinwnda o 31 Rhagfyr 2023, yn dilyn cyhoeddi'r Rhybudd Statudol ar 5 Medi 2023.

Mae cau ysgol sydd wedi gwasanaethu'r gymdeithas leol ac wedi darparu addysg dda mewn awyrgylch gartrefol ers 1895 yn ddigwyddiad trist.

Fodd bynnag, mae niferoedd presennol yr ysgol yn isel iawn, a dim rhagolwg o gynnydd. Rhaid felly dderbyn fod penderfyniadau anodd yn gorfod cael eu gwneud gan Gabinet Cyngor Gwynedd.

Wrth symud ymlaen, yr hyn sy'n bwysig yw bod y sylwadau a dderbyniwyd fel rhan o'r gwrthwynebiad i'r Rhybudd Statudol, ac yn ystod y broses statudol, yn cael sylw.

Mae'r rhain yn cynnwys effaith cau Ysgol Felinwnda ar Ganolfan Bro Llanwnda ac ar Gylch Meithrin Dinas a Saron.

Croesawaf yr hyn a ddywed Cyngor Gwynedd wrth ymateb i'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd, sef y bydd cymorth gan Wasanaeth Cefnogi Cymunedau Cyngor Gwynedd a'r Gwasanaeth Blynyddoedd Cynnar ar gyfer Canolfan Bro Llanwnda a'r Cylch Meithrin.

Mi fydd Cyngor Gwynedd yn cynnal ymgynghoriad ar ddyfodol dalgylch Ysgol Felinwnda, ac mae'n bwysig sicrhau y bydd y broses yma yn un sydd yn llwyddo i gasglu barn trigolion a'r gymuned leol drwy broses drylwyr a diffuant.

Rwyf i a llawer yn y gymuned yn gryf o'r farn y dylai dalgylch Felinwnda gael ei ail lunio fel bod disgyblion y dalgylch yn mynd i Ysgol Llandwrog, yn hytrach nag Ysgol Bontnewydd. Mae ysgolion Felinwnda a Llandwrog wedi cydweithio'n agos dros y blynyddoedd ac mae natur wledig y ddwy ysgol yn debyg iawn. Byddai hyn hefyd o gymorth i ddiogelu dyfodol Ysgol Llandwrog sy'n darparu addysg dda yn y gymuned leol.

Gwn fod Cyngor Gwynedd yn y broses o lunio strategaeth addysg ddrafft, fydd yn ddarostyngedig i ymgynghoriad. Gan fod demograffeg disgyblion Gwynedd ar gyfer y dyfodol yn fregus, hoffwn bwysleisio pa mor bwysig yw hi i'r strategaeth yma fod yn un gweithredol a chredadwy, yng nghyd-destun ysgolion bach a gwledig Gwynedd. Dylai gynnig trefn sydd yn egluro pa ran sydd i'r ysgolion yma o ran diogelu cymunedau gwledig a Chymreig Gwynedd ar gyfer y dyfodol. Dylai hefyd sicrhau cynllunio strategol fesul dalgylch yn hytrach na chau ysgolion pan fo'r niferoedd yn cyrraedd trothwy penodol, heb ystyriaeth o'r darlun ehangach.

<u>**Atodiadau**</u>

Atodiad A: Rhybudd Statudol

Atodiad B: Dadansoddiad o sylwadau gwrthwynebu

Atodiad C: Ymatebion dysgwyr Ysgol Felinwnda i'r cynnig

Atodiad CH: Asesiadau Effaith

DOGFENNAU CEFNDIR - Mae holl ddogfennau cefndir perthnasol y cynnig ar gael ar wefan y Cyngor trwy ddilyn y ddolen Ysgol Felinwnda (llyw.cymru)